

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ADLİ HEMŞİRELİK KONUSUNDAKİ BİLGİ VE GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Determination of Knowledge and Opinions About Forensic Nursing of Senior Nursing Students

Sibel Şentürk¹, Betül Büyükaslan²

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin adli hemşirelik konusundaki bilgi ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışma, Mart 2009 tarihinde tanımlayıcı olarak yapıldı. Çalışmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden 50 öğrenci oluşturdu. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından literatür desteği ile geliştirilen 22 soruluk anket formu kullanıldı. Veriler, sayı-yüzdeler ve ki-kare testi kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmaya katılanların tümü kız öğrenci olup, yaş ortalaması 22.2 + 1.5'di. Öğrencilerin %84.0'ının adli hemşirelik hakkında bilgisinin olmadığı, %94.0'ının adli hemşireliğin ayrı bir disiplin olması gerektiğini, %60.0'ının da adli hemşirelik hakkındaki eğitimin temel mesleki eğitim sonrasında verilmesi gerektiğini düşündükleri belirlendi. Öğrencilerin %48.0'ı adli hemşirelerin çalışma alanlarının hastaneler olduğunu, %72.0'ı adli hemşireliğe gereksinim olduğunu ve %58.3'ü ise adli hemşireliğe, adli vakaların daha net aydınlatılması için gereksinim olduğunu ifade etti.

Sonuç: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin adli hemşirelik hakkında yeterli bilgilerinin olmadığı saptandı.

Anahtar kelimeler: *Adli hemşirelik, Hemşirelik öğrencileri, Bilgi, Görüş.*

ABSTRACT

Objective: The present study was conducted in order to determine knowledge levels about forensic nursing of senior nursing students.

Material and Methods: This study was conducted March 2009 as a descriptive design. The sample of the research was made up by 50 students who accepted to participate in the research. As the data collection tool, a questionnaire form of 22 questions developed by the researchers with the help of literature was used. The data analysis was performed using numbers-percentages and chi-square test.

¹Bozok Üniversitesi
Sağlık Yüksekokulu İç
Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı
Yozgat

²Selçuk Üniversitesi
Konya Sağlık Yüksekokulu
Konya

Sibel Şentürk, Öğr. Gör.
Betül Büyükaslan

İletişim:

Öğr. Gör. Sibel Şentürk
Bozok Üniversitesi, Sağlık
Yüksekokulu İç Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı,
Yozgat

Tel: (0354) 242 10 34/1208

e-mail:

hemsiresibel@hotmail.com
lecturersibel@gmail.com

Geliş tarihi/Received:12.05.2013

Kabul tarihi/Accepted:04.10.2013

Results: All of the participants were female students and mean age was 22.22 + 1.50. It was noted that 84.0% of the students did not have any knowledge about forensic nursing, 94.0% thought that it should be a different discipline, 60.0% told that forensic nursing training should be provided following the basic trainings. 48.0% of the students told that working-settings of forensic nurses were hospitals, 72.0% answered that there was a need for forensic nursing and 58.3% of those who answered 'yes' emphasized that forensic nursing was necessary in order to solve judicial cases more exactly.

Conclusion: According to the results of the research, students did not have sufficient knowledge about forensic nursing.

Key words: *Forensic nursing, Nursing students, Knowledge, Opinions.*

GİRİŞ

Profesyonel hemşirelik, teorik ve bilimsellikte gelişim göstermiş ve buna bağlı olarak yeni uzmanlık alanları oluşmuştur. Bunlardan biri de adli hemşireliktir. Adli Hemşirelik, Adli Bilimlerin çalışma alanlarından birisidir (1). Uluslararası Adli Hemşireler Birliği (IAFN- The International Association of Forensic Nurses)'nin tanımına göre, Adli hemşirelik; "Hemşirelerin almış oldukları temel eğitimlerini, şiddet, travma ve diğer suç olgularının failleri ile travma ve/ veya ölüm olgularındaki kurbanların muayenesi ve bilimsel olarak araştırılmasında adli alanda kullanmaları " olarak tanımlanmıştır (1,2). Bir diğer tanım ise Adli hemşirelik, 'hemşirelik biliminin yasal prosedürlere uygulanması olup, adli bilimlerin, hemşirelerin eğitimleri ile birleştirilerek, bilimsel araştırmalara, yaralı veya ölü mağdurların muayenesine, suç, şiddet, kriminal aktivite ve travmatik kaza faillerinin rehabilitasyonuna uygulanması' şeklinde ifade edilmektedir (2,3). Evrensel bir sağlık problemi olarak tanımlanan suç ve şiddet olaylarının arttığı günümüzde hemşireler, kurbanlar ve failler ile hastanelerde, acil servislerde, yoğun bakımlarda, servislerde, hatta polikliniklerde veya olay yerinde ilk önce karşı karşıya gelen sağlık personeli olmaktadır (4,5). Hemşireler karşılaştıkları bu adli vakalarda bireyi ilk gören, ailesi ya da yakınlarıyla ilk iletişime giren, muayene sırasında eşyalarına dokunan ve bireyden alınan laboratuvar örnekleri ile ilk temas eden kişilerdir (6,7). Ancak Türkiye'de hemşireler, adli tıp ve adli hemşirelik konularında yeterli bilgi-

ve birikimine sahip olmamaları nedeniyle gerekli yaklaşımlarda bulunamamaktadırlar. Oysa adli tıp konularında özel eğitim almış hemşirelerin, adaletin doğru ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesinde, toplum huzurunun sağlanmasında önemli bir yere sahip olan sağlık ekibine sağlayacağı katkı tartışılmaz bir gerçektir (1,2). Ülkemizde görev tanımı yapılmış, yasal olarak tanımlanmış adli hemşireler bulunmamaktadır. Bu nedenle adli vakanın değerlendirilmesi çoğunlukla özel eğitim almamış hemşireler tarafından yapılmaktadır (1). Bu hemşirelerin kanıtların farkına varmaması, kanıtları tanımlama, toplama ve saklama prosedür ve tekniklerini bilmemesi sonucu, tedavi ve bakım esnasında kanıtları gözden kaçırmalarına, kaybetmesine ya da yok etmesine neden olmaktadır (6). Bu durum adli incelemeyi zorlaştırmakta ve mahkemelerin sonuçsuz kalmasına ya da yanlış karar vermesine neden olabilmektedir (8). Yapılan çalışmalar, hemşirelerin büyük çoğunluğunun adli olgularla karşılaştığını, adli kanıtların toplanması, saklanması, ilgili mercilere ulaştırılması ve adli olguların değerlendirilmesi konularında uygulama eksikliklerinin olduğunu ve adli vakalara ilişkin eğitim ve yaklaşımlarının yeterli olmadığını göstermektedir (9,10). Bu çalışmada, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin adli hemşirelik hakkındaki bilgi gereksinimlerinin belirlenmesi, konu ile ilgili görüşlerinin saptanması ve geleceğin sağlık personeli olarak çalışacak öğrencilerin konuya dikkatinin çekilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini; Selçuk Üniversitesi Konya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü son sınıfında okuyan toplam 70 öğrenci oluşturdu. Araştırma 1-30 Mart 2009 tarihinde okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 50 öğrenci ile gerçekleştirildi.

Veriler, araştırmacılar tarafından literatür desteği(1-4,6,10) doğrultusunda geliştirilen, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (8 soru) ile Adli tıp ve adli hemşirelik hakkındaki bilgi ve görüşlerine ilişkin (14 soru) soruları içeren anket formu kullanılarak toplandı. Anket formu hazırlandıktan sonra 5 kişi ile ön görüşme yapıldı ve gerekli düzeltmeler yapılarak araştırmaya başlandı. Araştırmanın yapıldığı kurumdaki, çalışmanın amaç ve kapsamını içeren bir bilgi formu ile yazılı başvuruda bulunarak yazılı izin alındı. Uygulama öncesinde öğren-

cilere çalışmanın amacı hakkında bilgi verildi ve araştırmaya katılmaya isteklilik, gönüllülük ilkesine özen gösterilerek katılmaya isteyen öğrencilerden sözel onam alındı. Öğrencilerden doğru bilgi alabilmek için anket formlarına kişisel bilgilerin yazılmaması önerildi. Anket formları öğrenciler tarafından sınıf ortamında dolduruldu.

Anketler, hazırlanan veri kodlama yönergesi doğrultusunda kodlanarak, bilgisayar ortamına aktarıldı. Anket formunun öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini ve adli tıp ile adli hemşirelikle ilgili bilgi ve görüşlerini içeren bölümlerinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanıldı. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Tablo 1: Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri

Değişkenler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kız	50	100.0
Yaş Ortalaması	22.22 + 1.50	
Çalışma Durumu		
Çalışan	11	22.0
Çalışmayan	39	78.0
Annesinin Mesleği		
Ev hanımı	31	62.0
Memur	7	14.0
Emekli	6	12.0
İşçi	6	12.0
Babasının Mesleği		
Memur	19	38.0
İşçi	16	32.0
Emekli	15	30.0
Akrabalarında Adli Tıpla İlgilenen Birinin Varlığı		
Evet*	6	12.0
Hayır	44	88.0
Adli Tıbbı İlgilendiren Bir Olay Yaşama veya Karşılaşma		
Evet	6	12.0
Hayır	44	88.0
Toplam	50	100.0

*Evet cevabını veren bu kişiler kuzenleri olduklarını ifade etmişlerdir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılanların tümü kız öğrenci olup, yaş ortalamaları 22.2 + 1.5 idi. Öğrencilerin %62.0'nin annesi ev hanımı, %38.0'nin babası memurdu. Öğrencilerin %22.0'nin bir sağlık kuruluşunda çalıştığı, %12.0(6)'ının akrabalarında adli tıpla ilgilenen birisinin olduğu ve adli tıbbi ilgilendiren bir olay yaşadıkları veya karşılaştıkları saptandı (Tablo 1). Özbay ve ark.(2011)'nin yaptıkları çalışmada öğrencilerin %51.9'unun adli vakalarla karşılaştığı ve en çok karşılaşılan adli vakanın % 33.8 ile yaralanma olayları olduğu bulunmuştur (11).

Araştırmaya katılan öğrencilerin adli tıp denilince akıllarına ilk önce %46.0 ile otopsi geldiği, adli tıbbın amacının ise % 38.0 ile adaleti sağlamak, %34.0 ile de bilinmeyeni ortaya çıkarmak olarak ifade ettikleri saptandı. Öğrencilerin % 84.0'nin adli hemşirelik hakkında bilgisinin olmadığı, %16.0'nin ise kısmen bilgilerinin oldukları, kısmen bilgisi olanların bu bilgiyi nereden aldıkları sorulduğunda ise, bu bilgileri seminerler, dergiler ve internetten elde ettikleri belirlendi (Tablo 2). Özbay ve ark. (2011)'nin yaptıkları çalışmada öğrencilerin %67.1'i daha önce adli hemşirelik kavramı ile karşılaşmış olup, %31.2'si internette, %20.7'si TV, radyo ve gazetede karşılaştıklarını belirtmişlerdir (11). İltaş ve ark. (2009)'nin yapmış oldukları çalışmada ise; hemşire öğrencilerin %51'i Adli tıp hemşireliği hakkında bilgi sahibi olmadıkları

larını belirtmişlerdir. Adli tıp hemşireliği hakkında bilgi sahibi olma düzeyi 1. sınıfta daha düşük iken, son sınıf öğrencilerinde daha yüksek bulunmuştur (12). İlçe ve ark.(2010)'nin acil servislerde çalışan sağlık personeli üzerinde yaptıkları çalışmalarında ise sağlık personelinin %65.9'u bu konu ile ilgili kongre, sempozyum/seminer veya hizmet içi eğitime katılmadığını, %52.3'ü ise adli olgularla ilgili herhangi bir kitap, dergi makale okumadıklarını ifade etmişlerdir (9). Gökdoğan ve Erkol (2005)'un klinik hemşireler ve hemşirelik eğitimcileri üzerinde yaptıkları çalışmada bireylerin %83.8'i adli hemşirelik ve rollerinin tanımları hakkında bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir (10). Çalışmamızda adli hemşirelik hakkında öğrencilerin bilgi yetersizliğine, adli hemşireliğin Türkiye'de yeni gelişen bir alan olması ve adli hemşireliğin ders olarak öğrencilerin müfredatlarında yer almamasının neden olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile adli hemşirelik hakkında bilgi sahibi olma durumları karşılaştırıldığında; öğrencilerinin çalışma durumu, anne mesleği, akrabalarında adli tıpla ilgilenen birinin varlığı ve adli tıbbi ilgilendiren bir olay yaşama veya karşılaşma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0.05$), baba mesleğiyle adli hemşirelikle ilgili bilgi sahibi olma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 2: Öğrencilerin Adli Tıp ve Adli Hemşirelik İle İlgili Bilgilerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Sayı	%
Adli Tıp Denilince İlk Akla Gelen Kavram		
Otopsi	23	46.0
Tecavüz, istismar	12	24.0
Yargı	15	30.0
Adli Tıbbın Amacı		
Bilinmeyeni ortaya çıkarma	17	34.0
Adaleti sağlama	19	38.0
Ölüm nedenini tespit etme	14	28.0
Adli Hemşirelik Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu		
*Kısmen bilgim var	8	16.0
Hayır, bilgim yok	42	84.0
Toplam	50	100.0

*Kısmen cevabını verenler bu bilgiyi seminer, dergi ve internetten aldıklarını ifade etmişlerdir.

Bu farkın öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun babasının memur ve emekli olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Adli hemşirelik ayrı bir disiplin olmalı mı? sorusuna öğrencilerin %94.0'ının evet cevabını verdiği saptandı (Tablo 4). Gökdoğan ve Erkol (2005)'un yaptıkları çalışmada da bireylerin %93.0'ı adli hemşireliğin ayrı bir disiplin olması gerektiğini ifade etmişlerdir (10). Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı adli hemşirelikle ilgili bir eğitim verilmesi gerektiğini ve öğrencilerin %60.0'ı bu eğitimin temel mesleki eğitim sırasında ve %40.0 ise mezuniyet sonrasında verilmesi gerektiğini

belirtti. Adli hemşirelikle ilgili verilecek eğitimin hangi düzeyde olması gerektiğine ilişkin soruya, öğrencilerin %46.0'ı mezuniyet sonrası en az 60 saatlik sertifikalı eğitim olmalı, % 20.0'ı temel mesleki eğitim sırasında dönemlik ders olarak yer verilmeli, %18.0'ı ise mezuniyet sonrası yüksek lisans düzeyinde eğitim olmalı şeklinde cevaplar vermişlerdir (Tablo 4). Özbay ve ark. (2011)'nin çalışmasında, öğrencilerin %73.4'ü adli hemşirelik kavramının ders programlarına girmesini, %33.1'i 4. sınıf ders programında yer almasını istemektedirler (11).

Tablo 3: Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleriyle Adli Hemşirelik Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumunun Karşılaştırılması

Değişkenler	Adli Hemşireliği Bilme Durumu				Toplam		
	Kısmen bilgim var		Hayır, bilgim yok				
	S	%	S	%			
Çalışma Durumu							
Çalışan	1	9,1	10	90,9	11	100,0	$X^2= 0,501$ SD= 1 p= 0,479
Çalışmayan	7	17,9	32	82,1	39	100,0	
Annesinin Mesleği							
Ev hanımı	4	12,9	27	87,1	31	100,0	$X^2= 4,237$ SD= 3 p= 0,237
Memur	-	-	7	100,0	7	100,0	
Emekli	2	33,3	4	66,7	6	100,0	
İşçi	2	33,3	4	66,7	6	100,0	
Babasının Mesleği							
Memur	-	-	19	100,0	19	100,0	$X^2= 7,062$ SD= 2 p= 0,029
İşçi	3	18,8	13	81,2	16	100,0	
Emekli	5	33,3	10	66,7	15	100,0	
Akrabalarında Adli Tıpla İlgilenen Birinin Varlığı							
Evet	-	-	6	100,0	6	100,0	$X^2= 1,299$ SD= 1 p= 0,254
Hayır	8	18,2	36	81,8	44	100,0	
Adli Tıbbı İlgilendiren Bir Olay Yaşama veya Karşılaşma							
Evet	2	33,3	4	66,7	6	100,0	$X^2= 1,524$ SD= 1 p= 0,217
Hayır	6	13,6	38	86,4	44	100,0	

İltaş ve ark. (2009)'nın yaptıkları çalışmada da, hemşire öğrencilerin %82'si adli tıp hemşireliğinin lisans eğitimi içerisinde yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca hemşire öğrencilerin %83'ü adli hemşirelik konusunda master ve doktora programlarının üniversitelerde açılması gerektiğini ifade etmişlerdir (12). Gökdoğan ve ark. (2003) tarafından 1997-2002 yılları arasında İstanbul'daki hastanelerde çalışan 98 hemşire ve müfredatlarında adli hemşirelik eğitimi almakta olan 84 öğrenciye adli hemşirelik ile ilgili yaptıkları çalışmada, 'adli hemşirelik kavram ve kapsamı' ve 'alınan örneklerin hangileri adli tıp açısından önem taşır' konusunda çalışan hemşirelerin bilgi düzeyinde son beş yıl içinde anlamlı bir değişim yokken öğrencilerde anlamlı değişim saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre hemşirelik tecrübesinin adli hemşirelik uzmanlığı için yeterli olmadığı, adli hemşirelik eğitimine hem lisans eğitiminde hem de hizmet içi eğitimde yer verilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır (13). Çalışmamız bu literatür sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Çalışmamızda öğrencilerin adli hemşirelik ile ilgili bilgi almak istemelerinin nedeni olarak staj uygulamaları sırasında adli vakalarla karşılaşmaları, bu alana ilgi duymaları ve bu alanda çalışmayı düşünme durumlarının bulunması gibi sebepler neticesinde oluştuğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %28.0'nun adli hemşirelerin temel sağlık bilimlerinde, %22.0'nun hukuk alanında, %22.0'nun da hem temel sağlık bilimlerinde hem de hukuk alanında bilgilere sahip olmaları gerektiğini ifade etti (Tablo 4). Türk Ceza Kanunu'nun 281. nci maddesinde 'Suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme' konusunda; 'Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun kamu görevlisi tarafından görevi ile bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında arttırılır' denilmektedir. 'Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi'(madde 280) durumunda ise 'Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile ceza-

landırılır.' ifadesi yer alır (14). Dolayısıyla hemşirelerin adli vakalara yaklaşım konusunda hem temel sağlık hem de hukuk alanındaki yasal süreçlere dair konularda bilgilerinin olması gerekmektedir.

Araştırmaya katılan öğrenciler, adli hemşirelerin çalışma alanlarını %48.0 ile hastane, %12.0 ile cezaevi ve adli tıp kurumu olarak belirtti (Tablo 4). Özbay ve ark. (2011)'nin çalışmasında, adli hemşireliğin çalışma alanları ile ilgili soruya öğrencilerin %84.4'ünün adli tıp kurumları, %46.8'inin olay yeri inceleme ve %43.5'inin adli psikiyatri şeklinde yanıtladıkları belirlenmiştir (11). Literatürde de adli hemşirelerin çalışma alanları, hastaneler(acil servis, psikiyatri, pediatri, geriatri, organ nakil ve jinekoloji birimlerinde), olay yeri inceleme birimleri, adli tıp kurumu, karakollar, hapisane ve yargıda bilirkişilik şeklinde ifade edilmektedir (1-4).

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 72.0'nun adli hemşire olmak için belirli özelliklere sahip olması gerektiğini bildikleri, %16.0'nun da bilmedikleri saptandı (Tablo 4). Özellikle acil servis, yoğun bakım ve ameliyathane gibi adli vakaların çok karşılaşıldığı alanlarda çalışan hemşirelerin görevi, adli öneme sahip olabilecek delillerin toplanmasını sağlamak, kaybolmasını önlemek, saklanmasını/korunmasını sağlamak ve ilgili mercilere ulaştırmaktır. Bunu doğru ve eksiksiz yapabilmek için hemşirelerin dürüst, kurumsal bağlılığı olan, etik davranan, sorumluluk alan, empatik, sonuç odaklı ve iyi iletişim kurabilen, stresle baş etme yeteneği bulunan, hasta mahremiyetini önemseyen, zamanı iyi yönetebilen, eleştirel düşünebilen vs. özelliklere sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %72.0'ı Türkiye'de adli hemşireliğe gereksinim olduğunu ifade etti. Evet cevabı veren öğrencilerin %58.3'ü adli hemşireliğe, adli vakaların daha net aydınlatılmasında gereksinim olduğunu, %61.1'i de adli hemşirelere Türkiye'de hastanede gereksinim olduğunu belirtti (Tablo 4).

Türkiye'de adli hemşirelik ile ilgili gereksinimin giderilmesi ile adaletin doğru ve hızlı bir sonuç elde edeceği dolayısıyla toplum huzurunun sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Adli Hemşirelik İle İlgili Görüşlerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Sayı	%
Adli Hemşirelik Ayrı Bir Disiplin Olmalı mı?		
Evet	47	94.0
Hayır	3	6.0
Adli Hemşirelikle İlgili Eğitim Verilmeli Mi?		
Evet	50	100.0
Adli Hemşirelikle İlgili Eğitimin Verilme Zamanı		
Temel mesleki eğitim sonrasında	30	60.0
Mezuniyet sonrasında	20	40.0
Adli Hemşirelik Eğitimi Hangi Düzeyde Olmalı?		
Temel mesleki eğitim sırasında dönemlik ders olarak yer almalı	10	20.0
Temel mesleki eğitim sırasında birkaç saatlik yer almalı	8	16.0
Mezuniyet sonrası en az 60 saatlik sertifikalı eğitim olmalı	23	46.0
Mezuniyet sonrası yüksek lisans düzeyinde olmalı	9	18.0
Adli Hemşirelerin Sahip Olması Gereken Bilgiler		
Temel sağlık bilimleri	14	28.0
Hukuk	11	22.0
Temel sağlık bilimleri + hukuk	11	22.0
Bilmiyor	14	28.0
Adli Hemşirelerin Çalışma Alanı		
Hastane	24	48.0
Cezaevi	6	12.0
Adli Tıp Kurumu	6	12.0
Bilmiyor	14	28.0
Adli Hemşirelerin Belirli Kriterlere/Özelliklere Sahip Olmalı mı?		
Evet	36	72.0
Hayır	6	12.0
Bilmiyor	8	16.0
Adli Hemşirelere Türkiye’de Gereksinim Olma Durumu		
Evet	36	72.0
Hayır	8	16.0
Bilmiyor	6	12.0
Toplam	50	100.0
Adli Hemşirelere Türkiye’de Neden Gereksinim Vardır?		
Adli vakaların daha net aydınlatılması	21	58.3
Hastanelerde ilk müdahaleyi hemşirelerin yapması	15	41.7
Adli Hemşirelere Türkiye’de Hangi Alanlarda Gereksinim Vardır?		
Hastane	22	61.1
Cezaevi	9	25.0
Adli Tıp Kurumu	5	13.9
Toplam	36	100.0

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin adli hemşirelik hakkında yeterli bilgisinin bulunmadığı görülmektedir. Ülkemizde suç mağdurlarının saptanması, tekrarlayan şiddete bağlı yaralanmaların ve ölümlerin önlenmesi ve potansiyel istismar vakalarının erken araştırılarak şiddet akışının durdurulması gerekmektedir. Bu uygulamaların hayata geçirilmesi için, Türkiye genelinde lisans programında hemşirelik öğrencilerine bu konu ile ilgili genel bilgiler verilmesi, adli hemşirelik ihtiyacını karşılamak için hemşirelik yüksek lisans ve doktora programlarının açılması, hastanede çalışan hemşirelerin hizmet içi programlarına adli hemşirelik başlığının eklenmesi ve adli konularda görev yapan sağlık kuruluşlarında "Adli Hemşirelik Birim"lerinin oluşturulması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Yelken N, Tunali G, Gültekin G. Adli hemşireliğin Türkiye'deki durumu. *Sted Dergisi* 2004;13 (5):171-2.
2. Gökdoğan MR, Altunçul H. Adli Hemşirelik: kapsam ve görevi. *Hemşirelik Forumu* 2002; 5(5): 16-21.
3. Zeyfeoğlu Y, Özdemir Ç, Hancı İH. Adli hemşirelik. *Adli Tıp ve Adli Bilimler. Seçkin Yayınevi:Ankara;* 2002. 631-6.
4. Sunmaz D, Başbakkal Z, Bolışık B. Adli hemşirenin çalışma alanları. *Adli Bilimler Dergisi* 2008;7(3):42-7.
5. Sharma BR. Clinical forensic medicine-management of crime victims from trauma to trial. *J Clin Forensic Med* 2003;(10) :267-73.
6. Lynch VA. *Forensic nursing*. St. Louis: Elsevier Mosby; 2006.
7. Stevens S. Cracking the case: your role in forensic nursing. *Nursing* 2004; 34(11):54-6.
8. Gökdoğan MR. Cinsel saldırı konusunda çalışan adli hemşireye (SANE) duyulan gereksinim. *Adli Tıp Bülteni* 2008; 13(2):69-77.
9. İlçe A, Yıldız D, Baysal G, Özdoğan F, Taş F. Acil servislerde çalışan sağlık bakım personelinin adli olgularda delillerin korunması ve saklanmasına yönelik bilgi ve uygulamalarının incelenmesi. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg* 2010;16 (6):546-51.
10. Gökdoğan MR, Erkol Z. Forensic nursing in Bolu, Turkey: a survey. *Journal of Clinical Forensic Medicine* 2005; 12 (1): 14-7.
11. Özbay H, Badur Y, Gürdoğan E. Hemşirelik öğrencilerinin adli hemşirelik ile ilgili bilgi ve görüşlerinin belirlenmesi. X. Uluslar arası Katılımlı Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi(Kongre Kitabı); 2011:438-9.
12. İltaş Z, Topuksak B, Devenci Z, Varol F.C, Gönül G, Gür E, Çelik S. Öğrenci hemşirelerin adli hemşireliğe ilişkin görüşleri. VIII. Ulusal&Uluslar arası Katılımlı Hemşirelik Öğrencileri Kongresi(Kongre Kitabı); 2009:12-3.
13. Gökdoğan MR, Altunçul H, Kayı Z, Yavuz F. Türkiye'de adli hemşireliğin gelişimi: Pilot çalışma. *Hemşirelik Forumu* 2003;(6:1):16-20.